MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC TRẺ MẪU GIÁO Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON

Nguyễn Thị Bích Ngọc
Học viên cao học Trường Đại học Đồng Tháp
Nguyễn Văn Y, Phạm Minh Giản
Trường Đại học Đồng Tháp

Tóm tắt: *Xuất phát từ yêu cầu đổi mới giáo dục theo định hướng của Đảng và Nhà nước, từ thực tiễn giáo dục mầm non ở địa phương hiện nay; từ kết quả nghiên cứu nghiên cứu đề tài khoa học; bài viết trình bày một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non; góp phần phát triển toàn diện trẻ em và thực hiện thành công đổi mới giáo dục mầm non trong giai đoạn hiện nay.*

Từ khóa: *quản lý, hoạt động giáo dục, mẫu giáo, trường mầm non*

SOME THEORETICAL ISSUES ON MANAGEMENT OF PRESCHOOL EDUCATION ACTIVITIES IN KINDERGARTEN

Nguyen Thi Bich Ngoc
Master's student, Dong Thap University
Nguyen Van Y, Pham Minh Gian
Dong Thap University

Abstract: *Based on the requirements of educational innovation according to the orientation of the Party and the State, from the current practice of preschool education in the locality; from the results of scientific research; the article presents some theoretical issues on management of preschool education activities in preschools; contributing to the comprehensive development of children and the successful implementation of preschool education innovation in the current period.*

Keywords: *management, educational activities, preschool, preschool*

Nhận bài: 20/08/2025 *Phản biện: 20/09/2025* *Duyệt đăng: 24/09/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giáo dục mầm non giữ vai trò nền tảng trong hệ thống giáo dục quốc dân, góp phần hình thành nhân cách và phát triển toàn diện cho trẻ em. Theo Luật Giáo dục năm 2019, giáo dục mầm non thực hiện việc nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ từ ba tháng đến sáu tuổi, chuẩn bị cho trẻ vào lớp Một. Chương trình Giáo dục mầm non hiện hành (ban hành kèm theo Văn bản hợp nhất 01/VBHN-BGDĐT ngày 13/4/2021) xác định rõ mục tiêu giáo dục là phát triển toàn diện cho trẻ về thể chất, tình cảm, trí tuệ, thẩm mỹ và các kỹ năng sống phù hợp với độ tuổi. Đặc biệt, Kết luận số 91 KL/TW ngày 12/8/2024 của Bộ Chính trị tiếp tục khẳng định vị trí trọng yếu của giáo dục trong chiến lược phát triển đất nước, nhấn mạnh việc thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, trong đó giáo dục mầm non được xác định là một trong những lĩnh vực ưu tiên, với định hướng phát triển trường học thông minh, hạnh phúc và mở rộng cơ sở vật chất mầm non. Đặc biết mới đây thay mặt Bộ Chính trị, ngày 22/8/2025, Tổng Bí thư Tô Lâm đã ký ban hành Nghị quyết số 71- NQ/TW của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo đã xác định: "Phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong giáo dục, đào tạo. Người học là trung tâm, là chủ thể của quá trình giáo dục và đào tạo; nhà trường là nền tảng, nhà giáo là động lực, quyết định chất lượng giáo dục, đào tạo". Tại một số địa phương hiện nay có tốc độ đô thị hóa nhanh và dân số tăng mạnh nhu cầu gửi trẻ mầm non ngày càng cao, dẫn đến sự gia tăng nhanh về số lượng trường mầm non và số trẻ trong độ tuổi mẫu giáo. Tuy nhiên, thực tế cho thấy hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo tại các cơ sở mầm non còn nhiều khó khăn: việc tổ chức hoạt động chưa đồng bộ, còn mang tính hình thức; giáo viên còn lúng túng trong việc lựa chọn nội dung, phương pháp phù hợp với đặc điểm phát triển của trẻ; sự sáng tạo và linh hoạt trong dạy học còn hạn chế.

Để nâng cao chất lượng giáo dục mầm non tại địa phương, đặc biệt là đối với trẻ mẫu giáo đối tượng quan trọng chuẩn bị vào lớp Một cần có những biện pháp quản lý hiệu quả, có cơ sở khoa học và phù hợp với thực tiễn. Việc quản lý hoạt động giáo dục cần huy động và phối hợp tốt các nguồn lực, nâng cao năng lực đội ngũ, đổi mới cách tổ chức và kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục.

Xuất phát từ yêu cầu đổi mới giáo dục theo định hướng của Đảng và Nhà nước, từ thực tiễn giáo dục mầm non ở địa phương hiện nay; từ kết quả nghiên cứu nghiên cứu đề tài khoa học; bài

viết trình bày một số vấn đề lý luận về quản lý hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non; góp phần phát triển toàn diện trẻ em và thực hiện thành công đổi mới giáo dục mầm non trong giai đoạn hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non là sự tương tác tích cực giữa chủ thể và đối tượng, là sự thực hiện mối liên hệ biện chứng giữa chủ thể tác động vào đối tượng nhằm biến đổi nó theo một mục tiêu đặt ra. Dưới sự dẫn dắt của giáo viên, trẻ được hoạt động một cách chủ động, tích cực và chỉ khi đó, các tiềm năng của trẻ mới được phát huy đầy đủ, làm cho trẻ phát triển tốt nhất trên cơ sở trình độ vốn có của mình

Hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non tại mục 3, Điều 19 " Điều lệ trường MN" của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành kèm theo Thông tư 52/2020/TT-BGDĐT ngày 31 tháng 12 ăm 2020 đã chỉ rõ: " HĐGD thực hiện theo Chương trình GDMN do Bộ GDĐT ban hành. Tổ chức các HĐGD bảo đảm thực hiện mục tiêu GDMN, yêu cầu về nội dung GDMN và được tổ chức phù hợp với sự phát triển của cá nhân trẻ và của lớp mẫu giáo" (Bộ GDĐT, 2020, tr.18)

Hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non tại mục 3, điều 24 " Điều lệ trường MN" của Bộ GDĐT ban hành kèm theo văn bản số 01/VBHN-BGDĐT ngày 13 tháng 4 năm 2021 đã nêu: " HĐGD trẻ bao gồm: Hoạt động học, hoạt động chơi, hoạt động lao động, hoạt động ngày hội ngày lễ." (Bộ GDĐT, 2021, tr.20)

2.2. Mục tiêu hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

HĐGD trẻ mẫu giáo ở trường mầm non giữ vai trò trung tâm, bởi nó chiếm hầu hết thời gian, khối lượng công việc của GV và trẻ trong một ngày và làm nền tảng quan trọng để thực hiện thành công mục tiêu GD toàn diện của nhà trường mầm non, quyết định chất lượng GD của nhà trường.

Chương trình GDMN theo thông tư 01/VBHN-BGDĐT ngày 14 tháng 3 năm 2021 của Bộ GDĐT đã cụ thể hoá mục tiêu chung của GDMN " giúp trẻ em phát triển về thể chất, tình cảm, trí tuệ, thẩm mỹ, hình thành những yếu tố đầu tiên của nhân cách, chuẩn bị cho trẻ em vào lớp một: hình thành và phát triển ở trẻ em những chức năng tâm sinh lý, năng lực và phẩm chất mang tính nền tảng, những kỹ năng sống cấp thiết phù hợp với lứa tuổi, khơi dậy và phát triển tối đa những khả năng tiềm ẩn, đặt nền tảng cho việc học ở các cấp học tiếp theo và cho việc học tập suốt đời" (Bộ Giáo dục Đào tạo, 2021). Để thực hiện tốt các mục tiêu nêu trên, khi thực hiện các HĐGD trẻ mẫu giáo cần đưa mục tiêu vào kiến thức, thái độ và kỹ năng cần đạt được của trẻ như:

Về kiến thức: đầu tiên là trẻ mẫu giáo nói được những thông tin cấp thiết về bản thân, gia đình và cộng đồng gần gũi quen thuộc với trẻ. Thứ hai là trẻ phân biệt được các nguồn tài nguyên như đất, nước, rừng, biển… ở dạng hình ảnh trực quan.

Về thái độ: trẻ mẫu giáo biết thể hiện sự quan tâm tới những người gần gũi, thích cùng tham gia với người lớn các hoạt động gần gũi trẻ cũng như biết yêu thiên nhiên, môi trường, bảo vệ và chăm sóc cây cối, con vật gần gũi trẻ.

Về kỹ năng: trẻ biết thực hiện các quy tắc ứng xử như biết lễ phép, lắng nghe, chờ đến lượt cũng như sự hòa thuận, chia sẻ cùng bạn, hợp tác và chấp nhận sự khác biệt của trẻ và những người xung quanh.

2.3. Nội dung hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Nội dung HĐGD cho trẻ mẫu giáo là những nội dung GD theo các lĩnh vực phát triển theo độ tuổi trong chương trình GDMN. Đối với giáo dục trẻ mẫu giáo, nội dung của các HĐGD cho trẻ mẫu giáo cần đảm bảo tính khoa học, tính vừa sức và nguyên tắc đồng tâm phát triển từ dễ đến khó; đảm bảo tính liên thông giữa các độ tuổi và cần phải tạo điều kiện cho trẻ được trải nghiệm, tìm tòi, khám phá môi trường xung quanh dưới nhiều hình thức đa dạng, đáp ứng nhu cầu, hứng thú của trẻ theo phương châm "chơi mà học, học bằng chơi". (Đinh Văn Vang, 2012).

Chương trình GDMN ban hành thông tư số 01/VBHN-BGDĐT ngày 14 tháng 3 năm 2021 của Bộ GDĐT quy định nội dung HĐGD trẻ mẫu giáo bao gồm:

Phát triển thể chất: Khoẻ mạnh, cân nặng và chiều cao phát triển bình thường theo lứa tuổi.

Phát triển nhận thức: ham hiểu biết, thích khám phá, tìm tòi các sự vật, hiện tượng xung quanh.

Phát triển ngôn ngữ: Có khả năng lắng nghe, hiểu lời nói trong giao tiếp hằng ngày. Có khả năng biểu đạt bằng nhiều cách khác nhau (lời nói, nét mặt, cử chỉ, điệu bộ…) Diễn đạt rõ ràng và giao tiếp có văn hoá trong cuộc sống hàng ngày. Có khả năng nghe và kể lại sự việc, kể lại truyện.

Phát triển tình cảm, kỹ năng xã hội: Có ý thức về bản thân. Có khả năng nhận biết và thể hiện tình cảm với con người, sự vật, hiện tượng xung quanh.

Phát triển thẩm mỹ: Có khả năng cảm nhận vẻ đẹp trong thiên nhiên, cuộc sống và trong tác phẩm nghệ thuật.

2.4. Lập kế hoạch quản lý hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Lập kế hoạch là chức năng đầu tiên của quá trình QL. Kế hoạch là một quá trình bao gồm dự báo, xác định mục tiêu, xây dựng kế hoạch thực hiện mục tiêu.

Lập kế hoạch HĐGD tại trường mầm non bao gồm việc lập kế hoạch tổng thể của toàn trường, của tổ chuyên môn và của từng GV:

Xây dựng kế hoạch năm học thực hiện công tác chăm sóc, giáo dục trẻ phù hợp với mục tiêu, nhiệm vụ của nhà trường. Ngoài ra kế hoạch còn được sử dụng những phương pháp khoa học thì kế hoạch mới mang tính khả thi cao. Ban giám hiệu nhà trường quan tâm tổ chức cho đội ngũ CBQL, GV thảo luận dự thảo kế hoạch HĐGD năm học nhằm giúp mỗi cá nhân trong nhà trường nắm chi tiết kế hoạch, cần điều chỉnh, bổ sung những vấn đề (nếu có) … giúp kế hoạch được hoàn thiện hơn. Xây dựng kế hoạch giáo dục của từng lứa tuổi 3-4 tuổi; 4-5 tuổi; 5-6 tuổi.

Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng chuyên môn cho đội ngũ GV với nhiều hình thức như hội thảo, dự giờ, tham quan học tập, tổ chức chuyên đề. Xây dựng kế hoạch CSVC, đầu tư, trang bị, mua sắm, sửa chữa, bảo quản, sử dụng CSVC, trang bị, đồ dùng đồ chơi phục vụ HĐGD trẻ mẫu giáo phù hợp cho từng lứa tuổi; Kế hoạch kiểm tra nội bộ, đánh giá việc thực hiện, QL HĐGD trẻ.

Xây dựng kế hoạch kiểm tra nội bộ, đánh giá việc thực hiện, quản lý hoạt động giáo dục. Căn cứ kế hoạch giáo dục năm học của trường yêu cầu tổ trưởng chuyên môn xây dựng kế hoạch năm học của tổ theo từng lứa tuổi: 3-4 tuổi; 4-5 tuổi; 5-6 tuổi. Các kế hoạch của tổ chuyên môn yêu cầu giáo viên xây dựng kế hoạch giáo dục năm học phù hợp với tình hình thực tế của lớp, khả năng phát triển của trẻ ở từng lứa tuổi. Các kế hoạch giáo dục của trẻ giáo viên đảm bảo kế hoạch của năm, kế hoạch tháng, kế hoạch chủ đề, kế hoạch ngày. Kế hoạch đảm bảo xác định mục tiêu, nội dung, lựa chọn hoạt động, phương pháp giáo dục, hình thức tôt chức, nhận xét đánh giá trẻ. Xây dựng thời khoá biểu, lịch sinh hoạt động phù hợp, khoa học đảm bảo hợp thời gian HĐGD trẻ.

2.5. Tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Tổ chức trong QL là chức năng quan trọng thứ hai của QL, việc thực hiện cơ cấu các bộ phận phù hợp với mục tiêu của tổ chức; có thể thấy thực hiện chức năng trong QL HĐGD trong trường mầm non bao gồm: xây dựng nhiệm vụ, mối quan hệ của từng bộ phận, cá nhân cơ cấu trong trường mầm non.

Tổ chức là sắp đặt một cách khoa học những yếu tố, những con người, những dạng hoạt động trong tổ chức để chúng tương tác với nhau một cách tối ưu nhằm đạt được các mục tiêu đề ra. Tổ chức HĐGD là quá trình HT nhà trường phân công, phân nhiệm một cách hợp lý trong Ban Giám hiệu nhà trường, giữa các GV trong từng lớp.

Từ những quan niệm trên, có thể thấy thực hiện chức năng trong QL HĐGD trong trường mầm non bao gồm tổ chức các nội dung sau:

Phân công trách nhiệm rõ ràng giữa Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng, Tổ trưởng chuyên môn để thực hiện kế hoạch giáo dục: trang bị mua sắm, sửa chữa đảm bảo điều kiện cơ sở vật chất, kinh phí, đồ dùng, đồ chơi, tài liệu phục vụ cho các hoạt động giáo dục trẻ; bồi dưỡng cho GV nắm vững các yêu cầu quy định các HĐGD trẻ; bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên qua chuyên đề, công tác bồi dưỡng thường xuyên; hội thi giáo viên giỏi cấp trường, cử giáo viên tham gia cấp quận; phong trào làm đồ chơi, hội thi xây dựng và sử dụng môi trường giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, hội thi thể dục thể thao, văn nghệ, lễ hội.

Phân công giáo viên phụ trách lớp hợp lý, đảm bảo theo năng lực, trình độ chuyên môn, nguyện vọng, sở trường, tính cách cá nhân, hoàn cảnh gia đình GV.Phân công giáo viên thực hiện kế hoạch, tổ chức các HĐGD cho trẻ.

2.6. Chỉ đạo thực hiện kế hoạch hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Chỉ đạo là chức năng thứ ba trong quá trình QL, là những hành động xác lập quyền chỉ huy và sự can thiệp của người lãnh đạo trong toàn bộ quá trình QL Nội dung chỉ đạo HĐGD trong trường mầm non bao gồm chỉ đạo:

Cán bộ quản lý chỉ đạo giáo viên thực hiện chương trình giáo dục đảm bảo nội dung theo quy định. Chỉ đạo tổ chức hoạt động giáo dục theo phương thức lấy trẻ làm trung tâm; CBQL, GV tích cực nghiên cứu, kịp thời nắm được những quan điểm, chủ trương, đường lối GD của Đảng, nhà nước, của ngành, của trường và địa phương; hoạt động giáo dục phù hợp với tình hình thực tế của lớp, khả năng của trẻ, hoạt động được tổ chức theo hình thức dạy kỹ năng hoặc theo hình thức dạy chủ đề; cán bộ quản lý, giáo viên tích cực nghiên cứu, kịp thời nắm được các quan điểm,

chủ trương, đường lối giáo dục của Đảng, Nhà nước, của ngành, của trường và địa phương; đội ngũ cán bội quản lý, giáo viên thường xuyên cập nhật những nội dung, chuyên đề, phương pháp đổi mới trong hoạt động giáo dục theo chỉ đạo của Sở Giáo dục và Đào tạo, phòng Giáo dục và Đào tạo. Cán bộ quản lý, giáo viên đảm bảo hồ sơ, sổ sách theo quy định. Cán bộ quản lý tạo điều kiện để giáo viên học tập, bồi dưỡng nâng cao tư tưởng chính trị, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và giảng dạy đáp ứng yêu cầu của ngành. Phối hợp với các tổ chức trong và ngoài nhà trường để hỗ trợ các HĐGD.

2.7. Kiểm tra đánh giá thực hiện kế hoạch hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non

Kiểm tra đánh giá là chức năng thứ tư trong QL, là chức năng nổi bật, được mọi nhà nghiên cứu lý luận và thực hành QL thừa nhận và coi trọng. Cán bộ quản lý triển khai kế hoạch kiểm tra đến đội ngũ giáo viên nhà trường. Thống nhất các chuẩn đánh giá (phiếu đánh giá hoạt động của trẻ) nội dung, hình thức kiểm tra cho từng hoạt động giáo dục. Kiểm tra chuyên đề, kiểm tra công tác học tập bồi dưỡng thường xuyên. Kiểm tra, dự giờ các hoạt động học, chơi, lao động, ngày hội, ngày lễ của trẻ. Điều chỉnh các sai lệch khi kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục. Điều chỉnh các sai lệch là nhằm làm cho toàn bộ hoạt động dạy học trong trường mầm non đạt được các mục tiêu đã định. Kết quả đo đạc thực hiện các hoạt động dạy học sẽ được đối chiếu với chuẩn, từ đó xác định các sai lệch giữa các yêu cầu của các tiêu chuẩn. Phân tích nguyên nhân sai lệch, trên cơ sở đó, lập kế hoạch điều chỉnh kịp thời.

Kiểm tra HĐGD trong trường mầm non là kiểm tra việc lập kế hoạch GD. Thực hiện nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức GD nhằm đạt hiệu quả chất lượng GD. Nội dung kiểm tra gồm: Kế hoạch năm học, kế hoạch tháng, kế hoạch chủ đề, kế hoạch ngày; Kiểm tra việc lựa chọn nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức HĐGD, kiểm tra chuyên đề, kiểm tra công tác học tập bồi dưỡng thường xuyên; Kiểm tra, dự giờ các hoạt động học, chơi, lao động, ngày hội, ngày lễ của trẻ. Các hình thức kiểm tra: Kiểm tra theo chuyên đề, kiểm tra định kỳ, kiểm tra thường xuyên, kiểm tra đột suất, kiểm tra việc lập kế hoạch và thực hiện kế hoạch, kiểm tra chất lượng GD cho trẻ, kiểm tra hoạt động sư phạm của GV, kiểm tra chất lượng trẻ, kiểm tra công tác tự bồi dưỡng chuyên môn của GV, kiểm tra giờ dạy của GV.

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu quản lý hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo ở trường mầm non. HĐGD được xác định là nội dung trọng tâm trong công tác chăm sóc và giáo dục trẻ, chiếm phần lớn thời gian và ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển toàn diện của trẻ cũng như chất lượng giáo dục của nhà trường.

Trên cơ sở hệ thống hóa các khái niệm liên quan và các nội dung cơ bản về hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo cũng được trình bày rõ ràng, bao gồm: mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức, đánh giá và các điều kiện hỗ trợ thực hiện. Bên cạnh đó, bài viết đã làm rõ vai trò và tầm quan trọng của quản lý HĐGD trẻ mẫu giáo trong trường mầm non, với các nội dung cốt lõi của các chức năng quản lý như: lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo, kiểm tra – đánh giá và quản lý các điều kiện đảm bảo.

Những nội dung lý luận này sẽ là cơ sở để xây dựng công cụ khảo sát và tiến hành nghiên cứu thực trạng công tác quản lý hoạt động giáo dục trẻ mẫu giáo tại các trường mầm non ở địa phương, sẽ được trình bày ở bài viết tiếp theo.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1]. Ban Chấp hành TƯ Đảng (2013). Nghị quyết Số 29-NQ/TW "Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo".

[2]. Bộ Chính trị (2024). Kết luận số 91 KL/TW ngày 12/8/2024 "Về thực hiện đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo".

[3]. Bộ GD-ĐT (2021). Văn bản hợp nhất 01/VBHN-BGDĐT ngày 13/04/2021 ban hành chương trình Giáo dục mầm non.

[4]. BộGD-ĐT(2020), *Thông tư số 52/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo: Điều lệ trường mầm non.*

[5]. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2010). *Thông tư 02/2010/TT-BGDĐT ngày 11/02/2010 Danh mục đồ dùng – đồ chơi – thiết bị dạy học tối thiểu dùng cho GDMN.*

[6]. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2015). *Quyết định số 04/2015/QĐ-BGDĐT ngày 24/12/2015 quy định Điều lệ trường mầm non.*